

УДК 821.161.2-93
ББК 84(4УКР)-44
Г83

П'ятикласниківі Олегові життя власного кота Кігтика Ковбаска здається мало не щастям – йж, гуляй і вилемжується, скільки влізе. Проте одного ранку хлопцеві довелося прокинутися... котом. А Ковбаскові – піти до школи замість свого господаря. Якими пригодами обернулося це дивне перетворення – читайте у новій книзі Сергія Гридіна.

Ілюстрації
Андрій та Діна Нечаєвські

© Видавництво Старого Лева, 2015
Текст © Сергій Гридін, 2015
Ілюстрації © Андрій та Діна Нечаєвські, 2015

Усі права застережено

ISBN 978-617-679-144-7

ЧАСТИНА 1

«Важка вона іноді, доля дитяча! Отак би собі спав спокійненько, але зась! На канікулах або вихідних скочиш із самого ранку, очі самі собою розплющаються, а от коли треба до школи йти – ніби хто повіки клеєм намазав!»

Так роздумував, потягуючись у ліжку, учень п'ятого класу вкрай середньої школи Олег Дерихата. Він натягнув ковдру на голову, намагаючись відтермінувати мить, коли потрібно буде вилазити з ліжка. Трохи втішало, що за вікном був травень, вже пригрівало сонечко і сяяли десь там на горизонті (хоча ще аж цілих три тижні до них!) літні канікули, на яких нарешті

можна забути про школу і майнути або у літній табір, або хоч до бабуні у село.

Олежик Дерихата був звичайним хлопчиком. Ну, може, тільки рудувате волосся, рум'яне личко, міцна статура, пружні ноги, якими твердо ступав по землі, та кругле-ньке черевце надавали йому особливих прикмет. Під одягом зрадлива округлість на місці пресу ховалася, тому роздягатись (навіть на пляжі) хлопчику не хотілося, аби з нього не кепкували ровесники.

Він любив читати і не любив фізкультуру, тому що на уроках змушували бігати і, гірше того, підтягуватись на перекладині. Дерихата дотягнулись підборіддям до металевої труби не міг, бігав помаленьку, при цьому чміхав, як паровоз, але тверду «десятку» з фізкультури мав, бо був відмінником. І вчитель-спортсмен Ілля Федорович, тяжко зітхаючи та споглядаючи марні старання свого учня, виводив у журналі хорошу оцінку. При цьому в нього переставала писати ручка, він спересердя тряс рукою і навіть іноді мружив очі: так йому не хотілось «псувати» журнал.

— Мня-а-а-ву! — зненацька пролунало над вухом.

Олежик здригнувся, розплющив одне око. Несподівано хтось стягнув ковдру з обличчя, щось м'яке торкнулось до його носа.

— О-о-о! — застогнав хлопчик. — Ну, ти й звірюка! Сам не гам і іншому не дам! — випростав руку з-під ковдри, замахав нею, ніби намагаючись когось скинути на підлогу.

— Mr-p-r! — сердито відповів не відомий читачеві «звірюка».

— Кігтику! От я зараз встану та як надеру тобі хвоста! — погрозливо припіднявся на ліжку Олежик. Сон розвіявся, мов не було.

Кіт на прізвисько Кігтик (а «будильником» був саме він!) задоволено промуркотів, скочив з ліжка на підлогу, пройшовся язиком по рудій шерсті, яка — на відміну від зачіски господаря — була і так бездоганна, потягнувся, піднявши хвоста трубою, та легко забрався на підвіконня, де вмостиився калачиком та підставив спинку м'якому ранішньому сонечку...

Це зараз істоту, яка ніжилася у теплому промінні, можна було назвати котом у повному розумінні того слова. Граційна пружна хода, лискуча шерсть та вуса, які гордо стирчали у сторони, видавали справжню породу свого власника, хоча батьків Кігтик не пам'ятав. Знайомство Дерихати і тоді ще безіменного кошенята почалось цілком банально.

Два роки тому, також у травні, Олежик повертається зі школи, ледь тягнучи на спині важкий НАПЛІЧНИК. Несподівано почався дощ. Тугі краплі залопотіли спочатку потихен'ку,

неквапом, а потім дощ припустив щосили. Хлопчик сховався під дашок чужого під'їзду і налаштувався перечекати зливу. Але потужний потік води з неба не віщував. Десь далеко почало громіти. Малий Дерихата трохи побоювався грози (а хто її не боїться?!?) – отож вирішив швиденько перебігти додому, пам'ятаючи, що коли блискавки підкрадуться біжче, бігати вже не можна. Наталя Петрівна, їхня вчителька, нагадувала про це не раз.

Олежик обережно виглянув на вулицю. Поверхнею свіжих калюж стрибали бульбашки дощу. Він знов, що вони щось означають: чи то злива скоро має закінчитися, чи то навпаки буде затяжною, але, хоч ти вбийся, не пам'ятав. «Треба буде прикмети повторити!» – вирішив він для себе, важко зітхнув, не наважуючись підставитись під струмені, але здалеку знову долинали погуки громовиці, і Дерихата вискочив із свого прихистку та швидко попрямував до рідної домівки. А йти залишалося недалеко!

За хвилину одяг змок наскрізь. Але злива була по-весняному тепла, тож Олежик навіть замугиковав якусь пісеньку. Він чалапав по калюжах, не вибираючи дороги, і відчував себе мандрівником, який сміливо крокує крізь джунглі назустріч небезпекам. Він навіть озирнувся, видивляючись якогось людожера-тигра, який підступно зачайвся у кущах.

– Мняву! – несподівано жалібно озвався «людожер» десь там під ногами. Дерихата здригнувся, виринаючи з уявного африканського лісу. З-під бузкового куща на нього дивились великі зелені очиська незнайомого мокрого створіння, яке зараз більше було подібне на облізлого, худого пацюка. Кошеня ніби відчуло на собі погляд, здригнулося всім тілом, підбігло до хлопчика та потерлося мокрою головою об його ногу.

– Мале-е-е-ньке! – вирвалось в Олежика. – Замерзло?! – присів він над рудим хирлячком.

– Мняву! – кивнуло згодливо кошеня, прохально блимнувши очиськами.

– Давай, лізь до мене за пазуху! – запросив Дерихата.

«Пацюк», ніби зрозумівши, що від нього вимагають, підскочив, видряпався хлопчику на коліно і шугонув під мокру футболку, притиснувшись до теплого Олегового тіла. Кілька разів ще здригнувся від холоду, пригрівся та затих.

– Вилазь, приїхали! – голосно мовив Олег вдома, дістав з-за пазухи мокре кошеня і пустив його на лінолеум в коридорі.

Незнайомець сторожко озирнувся, заспокоєно пройшовся рожевим язичком по мокрій шерсті і пішов обстежувати своє нове місце перебування. Дерихата скинув із себе мокрій одяг, залишивши його тут же, на підлозі

у передпокій, взяв у ванні великий рушник і почав розтиратися, пам'ятаючи, що саме так робив тато, потрапивши восени без парасольки під зливу. Відчувши, як гаряче тепло розійшлося по шкірі, хлопчик схопив трохи меншого рушника (ним мама витирала волосся після душу), зловив кошеня, добре розтер і його, акуратно склав рушник назад до шафи і пішов на кухню шукати якоїсь провізії. Кошеня слухняно потрюхало за ним.

– Звати тебе хоч як? – спитав хлопчак, відпанахуючи товстий шмат ковбаси і кидаючи його новому знайомцю.

Той щось промуркотів у відповідь, спробував відкусити від шматка, широко роззявивши рота. Ковбаса не піддалась. Вона була «московською» – твердою, як на його зубенята. Кошеня знічено присіло, потім спробувало ще раз і, впевнившись, що із цього нічого не вийшло, жалібно підняло свої зелені очиська на нового господаря.

– Не виходить?! – правильно зрозумів котячий погляд Дерихата. – Зовсім ти ще малий! Я теж колись таким був! – згадав він розповіді батьків про своє беззубе дитинство. – Тільки молоко і пив! Мамине... – на мить задумався він. – О! У мене ж молоко є в холодильнику! Почекай-но, дістану! Давай сюди цю ковбасу! – простягнув руку Олежик. Але кошеня

несподівано наїжачило, випустило гострі маленькі кігті та шурнуло лапою перед собою, захищаючи законну власність.

– Ти що робиш?! – різко забрав руку з глибокою подряпиною малий Дерихата. – Ну ѿ їх кігті у тебе! – вичавив, злизуючи крапельку крові з пальця. – Бути тобі Кігтиком! – зробив він висновок. – А прізвище твоє – Ковбаско! Он як за свій шматок тримається! – засміявся, забувши образу. – А прикольно! Кігтик Олегович Ковбаско! – зареготав Дерихата.

Він дістав пакет молока, забувши про недостойний вчинок нового друга, налив трохи у блюдце, поставив перед Ковбаском.

– Пий, звірюко! – пропросив.

Кігтик Олегович всунув носа у блюдце, пирхнув, хлюпнувши молоком на підлогу, на мить задумався, а тоді почав швидко хлептати.

Дерихата тим часом тихенько підняв шмат кинutoї ковбаси. Пам'ятаючи, що з підлоги їсти не можна, бо там купа різних мікробів, уважно оглянув кусень і, не помітивши цих нахабних дрібних створінь, через яких можуть з'явитися проблеми з травленням, спочатку хотів відкусити ковбаски, потім передумав, чомусь з жалем глянув на шматок і навіщось поклав його до холодильника. Затим нарешті нагрів собі картоплі з м'ясом, покришив великими шматками огірка та заходився обідати.

Через півгодини Олежик Дерихата лежав у своїй кімнаті на ліжку, ситий і вдоволений, розглядаючи якусь нову книжку, а в нього на животі зруечно вмостиився Кігтик Ковбаско, який вже був повністю сухим і скідався на м'який, руденький клубочок шерсті. Кігтик безтурботно спав. Його життя нагадувало тепер котячий рай, в якому течуть молочні ріки, а кошенята сплять на власному господареві – не на твердому мокрому асфальті.

За кілька хвилин той господар, відклавши книгу, теж засопів. У кімнаті запанувала тиша, яку порушувало унісонне дихання Ковбаска та Дерихати.

Ідилія перервалась несподівано. У передпокої grimнули двері. Олежик різко скочився, Кігтик м'ячиком покотився на підлогу, ображено нявкнув.

– Я вдома! – голосно сказала мама, знімаючи в коридорі туфлі і всовуючи ноги у м'які кімнатні капці.

– Влипли!!! – несподівано відреагував на її прихід син. – Давай скоріше сюди лізь, а то буде нам марапупа з повидлом!

Він скочив на руки Ковбаска, шарпонув нижню шухляду шафи, запхав кошеня до купи шкарпеток, засунув шухляду, залишивши невеличку щілинку, аби Кігтик міг ковтнути свіжого повітря.

– Привіт! А ти чого такий червоний?! – зайдла до кімнати мама. – Спортом вирішив зайнятись? – насторожено поглянула на сина. – Не захворів?! – помацала лоба.

Ну, чому дорослі на всі дитячі проблеми мають тільки два питання: «Не захворів?» або «Погану оцінку отримав?» Невже у нас, дітей, інших придбенцій не може бути? І лікування у них передбачуване! У першому варіанті – жменя таблеток і гідкий малиновий чай із жабуринням з перетертих ягід (Дерихата аж пересіпнувся!), у другому – виховна година (в кращому випадку!) або заборона комп’ютера! І це методи виховання?! Хіба комп’ютер впливає на уроки?! Невже вони думають, що ці дві речі взаємопов’язані?! Якщо дитина не хоче уроки робити, то їй хоч кілка на голові теші – знайде сотні причин не сідати за книжку..

– А-у-у, сину! – вихопила Олега з виру думок мама. – Щось таки сталося! – погладила рудувате волосся. – Невже погану оцінку отримав? – підморгнула вона. Малий Дерихата важко зіткнув. «А хіба я не казав?!» – спітав сам у себе.

– Та ні, мамо! Оцінки вже майже всі за семестр виставили; не захворів! Задрімав трішки, от і не встиг ще до тями прийти! – вичавив Олежик, одночасно намагаючись непомітно ногою прикрити шухляду, з якої висовувалась цікава мордочка Кігтика Ковбаска.

— Добренько! Зараз щось смачненьке приготую. Тато прийде — разом повечеряємо! — крутнулась мама на одній нозі і, шурнувши одягом об одвірок, майже вибігла з кімнати.

— Фу-у-х! — змахнув піт з лоба Дерихата. — Ти мене під монастир підведеш! — запипів він на кошеня. — Добре хоч мовчав, а то би ще нявкнув до повного щастя і... — не закінчив хлопчик.

— Мняв!!! — голосно промовив Кіттик, ніби зрозумівши, що від нього хоче господар. При цьому його рудувата мордочка набрала невинно-хитрого вигляду. Олегові навіть здалося, що негідник по-своєму, по-котячому, посміхається!

— Ах ти ж..! — на мить втратив мову Дерихата. — Ти що витворяєш?! Мама почує — будеш жити на вулиці! — розплачливо попередив Ковбаска.

Той аж лапою голову накрив, миттю замовк, закопався між шкарпетками, скрутився калачиком і затих.

— Що ти, сину, казав?! — заглянула до кімнати мама. — Якраз руки мила, не розчула добре! — усміхнулася вона.

— Та кажу, м'яса, мамо, зроби! Щось так захотілося! — майже вигукнув Олег.

— Тільки ж на обід було?!

— Зовсім мало! — відчуваючи, як червоніє, опустив очі малий Дерихата.

— Півкаструлі ще є! Думала, млинців на смажу... Ale якщо ти так хочеш, то нагрію те, що є! — пообіцяла і, знову війнувши халатиком, вийшла з кімнати.

— Ну от! Тепер через тебе не млинці свіженькі, а м'ясо знову їсти! — докорив Олежик відкритій шухлядці.

Кіттик зачайвся, наляканій перспективою жити на вулиці, та носа звідти не висовував.

— А ще ж тато прийде! — наче вдарило струмом Дерихату. — Він точно ніякої звіринки у хаті не потерпить! — розплачливо прошепотів хлопчик. — Я йду на кухню, а ти сиди тихенько! Зрозумів?! — перепитав він Ковбаска.

Той підняв голову і ніби навіть кивнув.

Хлопчик, скорчивши гримасу найслухнянішого сина, попрямував на кухню, до мами, щоб підготувати ґрунт для проведення дипломатичних переговорів щодо отримання дозволу на проживання у квартирі свого волохатого приятеля.

До цього часу у нього вже було кілька вихованців. Першим у квартирі (Олег тоді ще у садочок ходив) з'явився хом'як із смішним іменем Огризок. Він чесно сидів у своїй клітці місяців зо три, потім випросив собі прогулянку, вайлувато походив по кімнаті, шморгаючи носом, а потому, приспавши пильність, різко шаснув під ліжко і... Опісля його вже ніхто не

бачив. Іноді до Дерихат доходили чутки про якихось дивних мишей, що їх люди зустрічали в несподіваних місцях, за описами дуже схожих саме на Огризка, але до Олега хом'як так і не повернувся. Малий Дерихата трохи посумував, швидко заспокоївся і... захотів рибок. Навіть не так! **ЗАХОТІВ РИБОК!!!**

Він весь час десь знаходив і гортав книжки про водоплаваючих, розмалював малюнками, що нагадували риб, все, що якимось чином було схоже на папір, і дістав своїми важкими зітханнями батьків, які, не витримавши, таки купили нарешті великий акваріум із різномальоровими рибками і смарагдовою зеленню на дні.

Радості Олега не було меж! Годинами, втунівшись у таємничий підводний світ, сидів він перед акваріумом, іноді навіть забуваючи поїсти. Пройшов тиждень, потім другий. Малий Дерихата із захватом годував рибок спеціальним кормом, причому намагався робити це якнайчастіше. «Швидше виростуть!» – думав він. Але строкаті рибинки рости не поспішали. Більше того, вода за кілька днів несподівано стала брудно-зеленою. Крізь неї вже не можна було щось розгледіти. Рибки плавали по поверхні, хапаючи повітря, в'яло плюскотіли хвостиками. Щось вийшло з-під контролю!

Тато суворо поглянув на сина, видав щось про його безвідповідальність і акваріум завезли

до татового товариша, дядька Грицька, який вже займався рибками досить довгий час. Звідти скляний ящик більше не повернувся, а на перебування у квартирі сторонніх живих особин було накладено вето. Тож тепер Кігтику загрожувало безсумнівне виселення – і потрібно було подумати, як цьому запобігти.

Пролунав дзвінок у передпокої. Олежик швидко відчинив двері. До квартири неквапом зайшов тато. Він був дуже схожим на свого сина (чи-то навпаки!) Рудувате, негусте волосся, кругленьке обличчя з веснянками на носі. Чимось батько нагадував герой із старих казок, сильних і добрих. Але малий Дерихата знов, що зеленкуваті очі можуть бути сталевими. Саме цього і боявся!

– Привіт! – кинувся він обійтися тата.

Чоловік вражено відступив – таких виявів радості він не пригадував давно.

– І вам доброго дня! – насторожено посміхнувся батько. – Двійку схопив чи що? – пильно поглянув в очі синові.

Олег мало не застогнав! Змовились вони між собою, ці дорослі? Але вголос повторив все сказане мамі і підстрибом побіг на кухню. Впевність, що батьки дозволять залишити Ковбаска собі, кудись випарувалась. Олежик насуплено сидів за столом та колупав виделкою шматок м'яса в тарілці.